

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας
Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας
Π.Ε. Κεντρικού Τομέα

Μάρτιος 2020

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

- Αποτελεί μια από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις της Δημόσιας Υγείας
- Μειώνει την παιδική θνησιμότητα από λοιμώδη νοσήματα, κατά 2 έως 3 εκατομμύρια ετησίως σε παγκόσμιο επίπεδο
- Αποτρέπει αναπηρίες, έως και σε 750.000 παιδιά ετησίως σε παγκόσμιο επίπεδο
- Οδηγεί στην εκρίζωση θανατηφόρων ασθενειών, όπως η πανώλη, η ευλογιά και ο επιδημικός τύφος
- Προστατεύει από αναδυόμενες λοιμώξεις (π.χ. διφθερίτιδα, κοκκύτης)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

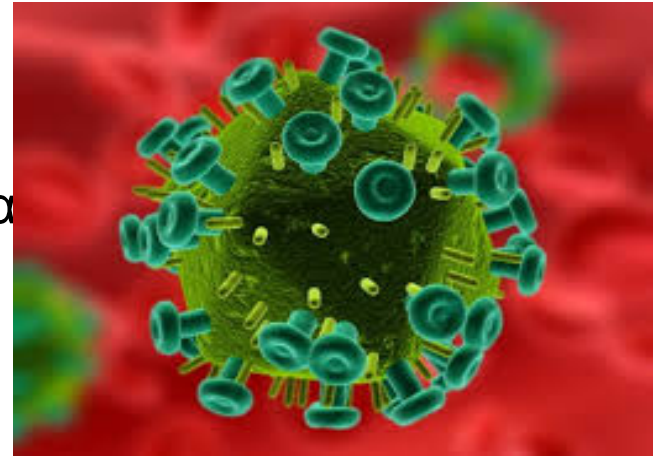
- Δεκαετία 1920: εμβόλια κατά της διφθερίτιδας και του τετάνου,
- Δεκαετία 1950: εμβόλια κατά της πολιομυελίτιδας, ιλαράς, ερυθράς και παρωτίτιδας,
- Δεκαετία 1980: εμβόλια κατά του μηνιγγιτιδόκοκκου τύπων A, C, του πνευμονιόκοκκου, της ηπατίτιδας B, του αιμόφιλου της ινφλουέντζας και της ανεμοβλογιάς,
- Δεκαετία 1990: ακκυταρικό εμβόλιο κατά του κοκκύτη και της ηπατίτιδας A,
- Δεκαετία 2000: εμβόλιο κατά του ιού των ανθρωπίνων θηλωμάτων HBV (κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας)
- Δεκαετία 2010: εμβόλιο κατά του μηνιγγιτιδόκοκκου τύπου B

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Παγκοσμίως τουλάχιστον το 20% των παιδιών που γεννιούνται κάθε χρόνο δεν έχουν ολοκληρώσει τους συνιστωμένους εμβολιασμούς για το πρώτο έτος της ζωής τους,
- 1,5 εκατομμύρια παιδιά κάτω των 5 ετών πεθαίνουν κάθε χρόνο από νοσήματα που προλαμβάνονται με τα εμβόλια,
- Έχει επιτευχθεί μείωση της νοσηρότητας κατά 92% και της θνησιμότητας κατά 99% από διφθερίτιδα, κοκκύτη, τέτανο και παρωτίτιδα,
- Επίσης μείωση της νοσηρότητας και της θνησιμότητας κατά 80% από ηπατίτιδα Α και Β, αιμόφιλο και ανεμοβλογιά,
- Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι η εμβολιαστική κάλυψη των παιδιών είναι υψηλή, όμως δεν υπάρχουν ακριβή στατιστικά στοιχεία.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

- Ενεργητική ανοσία, δηλαδή πρόκληση του οργανισμού να παράγει αντισώματα έναντι της φυσικής νόσου.
- Προκαλείται από τη χορήγηση του εμβολίου.
- Η ανοσία είναι παρόμοια με αυτή που προκαλεί η φυσική νόσος χωρίς τους κινδύνους της φυσικής νόσου.

ΕΙΔΗ ΕΜΒΟΛΙΩΝ

- Εμβόλια που περιέχουν ζωντανούς εξασθενημένους μικροοργανισμούς (ιλαράς, ερυθράς, παρωτίτιδας, ανεμευλογιάς, φυματίωσης)
- Εμβόλια που περιέχουν αδρανοποιημένους μικροοργανισμούς (ηπατίτιδας Α, Β, κοκκύτη, πολιομυελίτιδας, γρίπης)
- Μονοδύναμα (έναντι μίας νόσου)
- Πολυδύναμα (έναντι περισσότερων νόσων)

Εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμών 2019

Πίνακας 1. Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών Παιδιών και Εφήβων, 2019*

Εμβόλιο ▼	Ηλικία ►	Γέννηση	1 μηνός	2 μηνών	4 μηνών	6 μηνών	12 μηνών	15 μηνών	18 μηνών	19-23 μηνών	2-3 ετών	4-6 ετών	7-10 ετών	11-12 ετών	13-14 ετών	15-18 ετών
Ηπατίτιδας Β (HepB) ¹	- Έναρξη στη γέννηση	HepB	HepB	HepB	HepB, 3 ή 4 ¹ δόσεις συνολικά								HepB			
	- Όχι έναρξη στη γέννηση		HepB	HepB	HepB, 3 δόσεις συνολικά								HepB			
Διφθερίτιδας, Τετάνου, ακυτταρικό Κοκκύτη (DTaP <7 ετών, Tdap ≥7 ετών) ²			DTaP	DTaP	DTaP	DTaP	DTaP	DTaP	DTaP	DTaP	DTaP	DTaP	Tdap ή Tdap-IPV	Tdap ή Tdap-IPV	Tdap ή Tdap-IPV	Tdap ή Tdap-IPV
Πολιομυελίτιδας αδρανοποιημένο (IPV) ³			IPV	IPV	IPV	IPV	IPV	IPV	IPV	IPV	IPV	IPV	Tdap ή Tdap-IPV	Tdap ή Tdap-IPV	Tdap ή Tdap-IPV	Tdap ή Tdap-IPV
Αιμόφιλου ινφλουέντζας τύπου b (Hib) ⁴			Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib	Hib
Πνευμονιόκοκκου συζευγμένο (PCV) ⁵			PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV	PCV
Πνευμονιόκοκκου πολυσακχαριδικό (PPSV23) ⁶														PPSV23	PPSV23	PPSV23
Μηνιγγιτιδόκοκκου οροομάδας C συζευγμένο (MCC) ⁷							MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση	MCC 1 δόση
Μηνιγγιτιδόκοκκου οροομάδων A,C,W135,Y συζευγμένο (MenACWY) ⁸			Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY	Men ACWY
Μηνιγγιτιδόκοκκου οροομάδας B πρωτεϊνικό (MenB-4C ή MenB-fHbp) ⁹			MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C	MenB-4C
Ιλαράς, Παρωτίτιδας, Ερυθράς (MMR) ¹⁰						MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση	MMR 1 ^η δόση
Ανεμευλογιάς (VAR) ¹⁰						VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση	VAR 1 ^η δόση
Ηπατίτιδας Α (HepA) ¹¹												HepA 2 δόσεις	HepA 2 δόσεις	HepA 2 δόσεις	HepA 2 δόσεις	HepA 2 δόσεις
Ιού ανθρωπίνων θηλωμάτων (HPV) ¹²														Θ: HPV 2 δόσεις Α: HPV 3 δόσεις	Θ: HPV 2 δόσεις Α: HPV 3 δόσεις	Θ: HPV 2 δόσεις Α: HPV 3 δόσεις
Φυματίωσης (BCG) ¹³		BCG														
Γρίπης ¹⁴																
Ρότα ιού (RV1 ή RV5) ¹⁵																

* Τα πολυδύναμα εμβόλια πρέπει να προτιμώνται των ολιγοδυνάμων.

Σημειώσεις: Το εμβόλιο κάτω από τη διτλή γραμμή δεν περιλαμβάνεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών και συνταγογραφείται με συμμετοχή. Θ: θήλεις, Α: άρρενες (για εμβόλιο HPV).

- Συστήνονται για όλα τα άτομα με την ανάλογη ηλικία που δεν έχουν ένδειξη ανοσίας.
- Συστήνονται σε άτομα που καθυστέρησαν να εμβολιαστούν.
- Συστήνονται σε άτομα που ανήκουν σε ομάδες αυξημένου κινδύνου (βλέπε ομάδες αυξημένου κινδύνου).
- Δεν συστήνονται.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

- Ηλικία έναρξης 2 μηνών
- Μεσοδιαστήματα δόσεων με βάση το εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμών
- Επιτρέπεται η ταυτόχρονη χορήγηση εμβολίων
- Υπενθύμιση επαναληπτικών δόσεων στην εφηβεία
- Καμία δόση εμβολίου δεν χάνεται (π.χ. επί καθυστέρησης της επόμενης)

ΑΝΤΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

- Πυρετός
- Αλλεργία σε προηγούμενη δόση εμβολίου
- Παρουσία μέτριου ή σοβαρού νοσήματος

ΑΝΤΙΕΜΒΟΛΙΑΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

- Αντιεπιστημονική αμφισβήτηση εμβολιασμών.
- Παραπληροφόρηση για την αξία των εμβολίων και τις παρενέργειες αυτών
- Επιστημονικά ατεκμηρίωτη κινδυνολογία για πιθανή συσχέτιση των εμβολίων με νοσήματα.
- Κίνημα συνωμοσιολογίας σχετικά με δήθεν παρενέργειες των εμβολίων

Επιδημία Ιλαράς

- Κατά τα έτη 2017 και 2018 επιδημία ιλαράς εκδηλώθηκε και στη χώρα μας όπως σε πολλές άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.
- Συγκεκριμένα δηλώθηκαν 3.259 κρούσματα ιλαράς που αφορούσαν κυρίως μικρά παιδιά από κοινότητες Ρομά, καθώς και νεαρούς ενήλικες (25-44 ετών) από το γενικό πληθυσμό που ήταν επίνοσοι στην ιλαρά, μεταξύ των οποίων και ανεμβολίαστοι ή ατελώς εμβολιασμένοι επαγγελματίες υγείας.
- Το 2019 αναφέρθηκε περιορισμένος αριθμός κρουσμάτων ιλαράς. Επίσης καταγράφηκαν σποραδικά κρούσματα σε ατελώς εμβολιασμένους ενήλικες του γενικού πληθυσμού, χωρίς ιστορικό ταξιδιού σε ενδημικές χώρες.

ΕΜΒΟΛΙΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

- Όλοι οι ασφαλισμένοι και ανασφάλιστοι πολίτες με το ΑΜΚΑ τους δικαιούνται δωρεάν συνταγογράφηση και χορήγηση εμβολίων σε όλες τις δημόσιες δομές (Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας, Δημοτικά Ιατρεία, Κοινωνικά Ιατρεία)
- Οι εμβολιασμοί σε παιδιά μπορούν να πραγματοποιηθούν από Παιδίατρους, Γενικούς ιατρούς, Επισκέπτες/τριες Υγείας και Νοσηλεύτές/τριες.

«Η ανοσοποίηση είναι μια μεγάλη ιστορία επιτυχίας στο χώρο της δημόσιας υγείας. Οι ζωές εκατομμυρίων παιδιών έχουν σωθεί, εκατομμύρια παιδιά έχουν την ευκαιρία για μακρύτερη, υγιέστερη ζωή, μεγαλύτερες πιθανότητες να μάθουν, να παίξουν, να διαβάσουν και να γράψουν, να κινούνται ελεύθερα χωρίς να υποφέρουν».

Nelson Mandela
Νόμπελ Ειρήνης 1993

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1. Lakhani S. Early clinical pathologists: Edward Jenner (1749–1823) J Clin Pathol. 1992;45:756–758
- 2. Δημ. Καραμπερόπουλος. Η πρώτη Επιστημονική Εφαρμογή του εμβολιασμού από τους Έλληνες Ιατρούς Εμμ. Τιμόνη και Ιακ. Πυλαρινό (αρχές 18ου αι.) Δελτίο Α' Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 3. Ασημούλα Κοτέλη. Ευλογία: Μια πανάρχαια νόσος.

Ηλεκτρονικές πηγές

1. <https://e-child.gr/update-education/education-recommendations-for-vaccinations/>
2. <https://eody.gov.gr/enimerosi-gia-tin-ilara/>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας
Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας
Π.Ε. Κεντρικού Τομέα